HEEMKRING OKEGEM

MEDEDELINGEN

1975
1985

10 DE JAARGANG

NR. : 1

Prov.-Provincie Oost Vlaanderen-Kulturele Bibliotheek-

M E D E D E L I N G E N

TIJDSCHRIFT VAN HEEMKRING OKEGEM

Redactieadres en verantwoordelijke uitgever : J. Van der Speeten
Guldenboom, 9
9400 Ninove (Okegem)

Uitgegeven met de steun van het Stadsbestuur van Ninove en van het Provinciebestuur van Oost-Vlaanderen.

T I E N D E J A A R G A N G 1 9 8 5 N R. 1

I N H O U D

- Armen- en Ziekenzorg vroeger en nu blz. 1
- De Commissie van Openbare Onderstand te Okegem blz. 6
- De brandnetel blz. 37

--oOo--

ARMEN- EN ZIEKENZORG VROEGER EN NU

De armen- en ziekenzorg, de steun aan weduwen en wezen behoorde van oudsher tot een van de hoofdactiviteiten van de Kerk en gold als een werk van naastenliefde.
Het derde deel van de tienden was oorspronkelijk voor de Armentafel bestemd, doch de heren maakten zich van dit armentiend meester tot eigen profijt. Toch zou de Kerk haar liefdadigheidsactie voortzetten.
Vóór de Franse Revolutie was de armendis een kerkelijke instelling onder toezicht van de gemeenschap. Door het Franse bestuur werd zij aan de Kerk onttrokken en tot een lekeninstelling omgevormd.

1. Sinds het ontstaan van de parochies in onze streken vormden de arme mensen een soort broederschap, matricula geheten, omdat er een lijst (matricula) van gehouden werd.
Deze broederschap genoot krachtens een capitularium van Karel de Grote een deel van de plaatselijke tienden. De goederen werden door de pastoor beheerd.

2. In de loop van X-XI^{de} eeuw ging deze genootschap om diverse redenen te niet. Vanaf de XI^{de} eeuw oefenden de abdijen een weldoende invloed uit en namen de liefdadigheidsopdracht op zich : zij deelden voedsel, klederen en aalmoezen uit, verzorgden de zieken, gebrekkigen en reizigers.
De kloosterhervorming van de XI^{de} eeuw had bij de bevolking in onze streken een diepere godsvrucht opgewekt zodat het begrip naastenliefde meer tot hen doordrong.
Tijdens de tweede helft van de XII^{de} eeuw stelde men een ware opbloei van liefdadigheid vast, niet alleen uitgaande van kloosters en kapittels, maar ook van stichtingen opgericht door godvruchtige particulieren. Deze instellingen hebben zich parallel met de traditionele uitingen van kerkelijke liefdadigheid ontwikkeld en ze stilaan vervangen.
In de XIII ^{de} eeuw vindt men voor het eerst sporen van Heilige

Geesttafels ook aangeduid met "Tafels van gemene armen".
Waarschijnlijk is deze benaming afkomstig van een hospitaalorde die in de XII^{de} eeuw in het zuiden van Frankrijk werd gesticht en die onder de bescherming stond van de Heilige Geest, ingever van de weldadigheid. Deze orde nam een grote uitbreiding en weldra werd danoook de benaming Heilige Geest aan talrijke hospitaalinrichtingen toegekend.
Parallel hiermee ontwikkelden zich broederschappen van de Heilige Geest die giften inzamelden en ze aan de armen uitdeelden.
Vanaf de XII^{de} eeuw hadden onze meeste steden hun Heilige Geesttafels. Armendismeesters of aalmoezeniers oefenden er toezicht op uit en beheerden de gemeenschappelijke kas, onder voogdijschap van de schepenen. De aanduiding van deze "aalmoezeniers" ging gepaard met een zeker ceremonieel. Na de eed van trouw te hebben afgelegd, ontvingen zij tijdens een feestzitting, de symbolen van hun waardigheid : de liefdadigheidsbeurze en een gordel, die hen wees op de gevoelens die ze voor de armen moesten hebben.
De Tafels van de Heilige Geest of Armendissen waren de best georganiseerde van de verenigingen die in de late middeleeuwen (1100-1500) bestonden en verleenden op de meest systematische manier steun aan de behoeftigen.
Ze kwamen zowel in de steden als op het platteland voor en beschikten meestal over een aanzienlijk patrimonium waaruit ze bedelingen in natura bekostigden. Deze uitdelingen werden georganiseerd bij kerkelijke feesten en in de vasten. In de tweede helft van de XV^{de} eeuw schakelden vele tafels gedeeltelijk over van uitdelingen in natura naar geldelijke steun.

3. De armenzorg tijdens de Moderne Tijden (1500-1750) steunde nog grotendeels op middeleeuwse strukturen.
In de steden en op het platteland bestonden liefdadigheidsinstellingen die het produkt waren zowel van overheids- als privé-initiatief, en als doel hadden de behoeftigen rechtstreeks te helpen.
De armendissen of Heilige Geesttafels waren nog altijd de voornaamste instellingen op het vlak van de armenzorg. Deze tafels

waren parochiaal georganiseerd en hadden tot taak de officiële armen te helpen.
Alhoewel het kader parochiaal was en aan sommige uitdelingen kerkelijke verplichtingen verbonden waren, stonden deze instellingen reeds sinds de middeleeuwen onder het toezicht van de burgerlijke autoriteiten.
De hoofdactiviteit bestond uit een regelmatige uitdeling van het nodige voedsel, kleding, brandstoffen aan de ingeschreven armen.
Naast die uitdelingen stond de Armendis in voor andere dienstverleningen : o.a. zorg voor de weeskinderen, betalen van onderwijs voor arme kinderen, betalen van chirurgijn, vroedvrouw, enz...
De meeste armentafels beschikten over een aanzienlijk inkomen afkomstig uit schenkingen in geld, onroerende goederen, renten en cijnzen. Het is echter verkeerd te denken dat dit inkomen volledig aan de armen besteed werd. Integendeel, de verplichtingen die uit een dergelijk patrimonium voortvloeiden, slorpten het grootste deel van de inkomsten op. Bovendien gebruikten de plaatselijke overheden regelmatig inkomsten van de armendis voor het financieren van andere projecten.
Aan privé-initiatieven danken we ook de oprichting van "Godshuizen". Deze instellingen stonden vooral in voor bejaarden die weinig of geen onkomen meer hadden. In ruil voor onderdak, voedsel en kleding dienden ze te bidden voor het geestelijk heil voor de stichter en weldoeners van het huis.

4. Tijdens de 18^{e} eeuw vonden ingrijpende wijzingen met betrekking tot de armenzorg plaats.
Vanaf 1760 werd voor een reorganisatie van de bestaande liefdadigheidsinitiatieven geopteerd en werd vooral op centralisatie en laïcisering aangestuurd.
Tijdens de Franse overheersing zouden deze hervormingsprojecten verder worden aangevuld en bestendigd met name door de inrichting van Burgerlijke Godshuizen (belast met de zorg voor hospitalen en gestichten) en Burelen van Weldadigheid (afgestemd op hulp ten huize).

De armenzorg werd dus eerst na de Franse Revolutie (1789) van overheidswege georganiseerd en beschouwd als een openbare dienst

waarin de Burgerlijke godshuizen en de Weldadigheidsbureaus door de wet van 7 Frimaire jaar V (27 november 1796) werden verenigd.

5. Vanaf de Franse Tijd werd de Armendis beheerd door een bestuur dat de benaming "Bureel van Weldadigheid" kreeg. Die term werd ook overgenomen in artikel 96 van de gemeentewet van 30 maart 1836 : "... de burgemeester en schepenen zorgen ervoor dat in elke gemeente een Bureel van Weldadigheid wordt ingericht".
De leden van het bestuur werden gekozen door de gemeenteraad en was samengesteld uit 5 leden. De goederen van de armendis werden onder het beheer gesteld van dit Bureel, die de armenzorg op zich nam.
Deze goederen, die nog zouden aangroeien door legaten en giften werden voorbeeldig beheerd, zodat de rekeningen - de noodtijden niet te na gesproken - meestal met een boni sloten.
De Burelen van Weldadigheid hadden in de jaren 1845-1850, jaren van de cricis in de vlasnijverheid en aardappelplaag af te rekenen met enorm gebrek aan hulpmiddelen want ongeveer 25 % van de bevolking had materiële steun nodig.
Dit systeem van armenzorg bleef meer dan een eeuw in voege.
In 1895 werd een Koninklijke Commissie voor de hervorming van de openbare onderstand geïnstalleerd. Een van de hoofdredenen was het gebrek aan financiële middelen van de Burelen van Weldadigheid enerzijds en de rijkdom van de Burgerlijke Godshuizen anderzijds. De sociale onrust en W.O.-I vertraagden deze hervorming.
In 1920 werd eindelijk een wetsvoorstel ingediend op basis van de besluiten geformuleerd door hogervernoemde Commissie.
Tenslotte verscheen dan de wet van 10 maart 1925 tot oprichting van de Commissies van Openbare Onderstand (C.O.O.).

6. Vanaf 1925 tot 1977 beruste de Armenzorg bij de C.O.O.'s, die hun werki
waren door de wet erkend als openbare lichamen met rechtspersoonlijkheid. Ze waren samengesteld uit 5 tot 12 leden (naar gelang het bevolkingscijfer) die door de gemeenteraad werden gekozen.
De C.O.O.'s vergaderden ten minste eenmaal per maand. In belangrijke centra van het land stonden zij aan het hoofd van een vrij uitge-

breid administratief en geneeskundig personeel.
Het bedrag van de toelagen van de gemeenten en van de provincie werd door de wet bepaald.

7. Door de wet van 8 juli 1976 werden de C.O.O. omgevormd tot Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn (O.C.M.W.).
Waar in het verleden de materiële noden en de ziekten de problemen waren die het meest door de gemeenschap dienden te worden verzorgd, zijn vandaag de dag totaal andere en nieuwe toestanden die de aandacht opeisen en die duidelijk door de wetgever omschreven werden. Maatschappelijke Dienstverlening is heel wat meer dan "geven van geldelijke steun". De immateriële hulpverlening hoeft ook aan zijn trekken te komen. Zij omvat o.m. de begeleiding van het individu of gezin, o.m. bij het beheer van het budget, bij de opvoeding van de kinderen, bij het te boven komen van crisisperioden en conflictsituaties.
De hulpverlening waartoe het O.C.M.W. gehouden is omvat verder de oprichting en organisatie van diensten o.a. dienst voor gezins- en bejaarden hulp aan huis, dienst voor warme maaltijden aan huis, de dienst voor thuisverpleging.
In onze vorige bijdrage beschreven we hoe het O.C.M.W. van Ninove zich op een efficiente manier van die bijzondere taken gekweten heeft.

J. Van der Speeten.

Bronnen.

1. Geschiedenis van de kleine man. B.R.T.-brochure, Open School 1979.

2. Copin A. : De openbare onderstand tijdens de Middeleeuwen. In : Gemeentekrediet van België, nr. 56 (april 1961), blz. 65-74.

DE COMMISSIE VAN OPENBARE ONDERSTAND TE OKEGEM

1. Toelichting bij de wet van 10.03.1925.

Op 10 september 1925 moesten de besturen van de burgerlijke godshuizen en de burelen van weldadigheid vervangen zijn door de C.O.O. Alle wetten, besluiten en decreten van vroeger werden afgschaft. De colleges van burgemeester en schepenen werden belast met de oprichting van de C.O.O.

Doel van de C.O.O. (art. 1) :

De ellende verzachten en voorkomen en de dienst der ziekenverpleging inrichten.

De werking van de C.O.O. was dus drievoudig :

a) De gewone onderstand :

het verlenen van steun, onder vorm van geld of in natura, aan de noodlijdenden (ten huize).

b) De curatieve onderstand :

het verzekeren van kosteloze geneeskundige behandeling aan behoeftigen. Dit kon gebeuren ofwel ten huize, ofwel in een verzorgingsinrichting, of nog door het opnemen van minder begoeden in passende inrichtingen. De C.O.O. had ook normaal de plicht tussen te komen in dringende medische hulpverlening aan alle personen die zich op het grondgebied der commissie bevonden.

c) De preventieve onderstand :

het bestrijden van de ellende en al haar gevolgen door voorbehoedende maatregelen.

Samenstelling (art. 7, 23 en 86).

De C.O.O. kon samengesteld zijn uit drie reeksen partners :

de effectieve leden, de burgemeester en de stichters van inrichtingen of bedden.

- Het aantal effectieve leden was afhankelijk van het bevolkingscijfer der gemeente. Voor Okegem was dit vijf omdat het een gemeente was waarvan het aantal inwoners minder was dan 5.000.

- De burgemeester was van rechtswege lid der C.O.O.
Ingeval hij de vergadering bijwoonde vervulde hij van ambtswege de functie van voorzitter. Hij bezat ook medebeslissende stem. Bij staking van stemmen (gelijk aantal stemmen) was zijn stem doorslaggevend, natuurlijk alleen bij mondelinge stemming.
De functie van voorzitter van de burgemeester bleef beperkt tot de vergadering. Hij kon zich niet in de plaats stellen van de werkelijke voorzitter (bv. ontvangen van briefwisseling, tekenen van betalingsmandaten, ...). (1)
De burgemeester had het recht een plaatsvervanger aan te duiden voor een welbepaalde vergadering (art. 23 alinea 1), hij kon de voorzitter ook verzoeken de C.O.O. samen te roepen ter plaatse en op de dag en uur door hem aangewezen (art. 35).
Het bijwonen van de vergaderingen der commissie was voor de burgemeester geen verplichting, alleen een recht waarvan hij mocht gebruik maken. In de meeste gevallen werd van dit recht weinig gebruik gemaakt. Naar ons oordeel zeer terecht. Trouwens de aanwezigheid was, gelet op het autonome karakter van de C.O.O., door de meeste raadsleden niet gewenst.
Burgemeester F.A. Gies heeft dit recht op een uitzonderlijke wijze gebruikt. Gedurende zijn tweede ambtsperiode woonde hij tussen 2 juli 1965 en 4 november 1970 op een totaal van 68 vergaderingen niet minder dan 38 zittingen bij. (2)

Wat wel belangrijk was, dat ondanks zijn voorzitterschap en de medebeslissende stem, de aanwezigheid van de burgemeester (of zijn afgevaardigde) geen invloed had bij het berekenen van het aantal aanwezige leden. Om te kunnen beraadslagen moest op de ver-

gadering, de meerderheid der in dienst zijnde leden aanwezig zijn. (Uitzondering : wanneer een bepaald punt voor de derde maal op de dagorde stond.)
Ondanks de talrijke beperkingen kon de burgemeester een vrij grote invloed op de C.O.O. uitoefenen.
Door zijn aanwezigheid op de vergadering was hij voorzitter en bezat bij staking van stemmen een beslissende stem (mondelinge stemming).
Aangezien er in Okegem altijd maar twee partijen raadsleden hadden in de gemeenteraad was de C.O.O. een getrouwe weergave van de bestuursmeerderheid. (Twee uitzonderingen : de eerste ambtsperiode van de burgemeesters Cyriel De Dier en F.A. Gies).
Volgens art. 92 werd het toezicht en de controle op de gemeentelijke commissie opgedragen aan het college van burgemeester en schepenen.
Een goede samenwerking tussen de C.O.O. en de burgemeester was dus ten zeerste gewenst en meestal gebeurde deze samenwerking op een vrij discrete en oordeelkundige wijze. In een kleine gemeente zoals Okegem, valt het niet te ontkennen dat vele behoeftigen en vermeende behoeftigen eerst bij de burgemeester (die uiteindelijk veelal beter bekend was dan bv. de voorzitter van de C.O.O.) gingen aankloppen. Zogezegde toezeggingen van de burgemeester werden weleens door belanghebbenden misbruikt. Vandaar bepaalde reacties van de C.O.O. (3)
De opdringerigheid van de burgemeester tijdens bepaalde vergaderingen kon soms ook zodanig groot zijn, dat verschillende C.O.O.-leden uit protest de vergadering verlieten, zodanig dat de vereiste aantal leden niet meer aanwezig waren en de vergaderin moest opgeheven worden (4).
Een geval van verregaande inmenging is wel dit waarbij de burgemeester aan belanghebbende schriftelijk mededeelde dat de C.O.O. toezegging gedaan had om een bepaalde steun te verlenen (5).

De verkiezing van de C.O.O.-leden. (art. 7 e.v.)

De leden van de C.O.O. werden gekozen :

door de gemeenteraad, op een rechtstreekse wijze, bij geheime zitting, door middel van meervoudigheid der stemmen, in één enkele stembeurt.

De leden van de C.O.O. werden niet rechts
meentekiezers gekozen, maar wel door de gemeenteraad die door deze kiezers werd aangesteld. Hierdoor heeft men willen vermijden dat de mandaten der leden van de C.O.O. de inzet zouden worden van een loutere politieke strijd (zie ook arrest nr 2918 van de Raad van State 16.11.1953).
De wetgever wilde ook uitdrukkelijk de toegang van de minderheden tot de C.O.O. veilig stellen. Daarom beschikte ieder gemeenteraadslid over een zeker aantal stemmen en dit in verhouding tot het aantal te verkiezen leden.
In Okegem bezat ieder gemeenteraadslid 3 stemmen (5 te verkiezen C.O.O.-leden). Tegelijkertijd met de aanduiding van de werkende leden, werden een aantal plaatsvervangers aangewezen.
Gezien de C.O.O. een autonome (echter niet in absolute zin) instelling was met eigen rechtspersoonlijkheid (art. 5) en volstrekt zelfstandig stond tegenover de andere openbare besturen (bv. de gemeente) was het normaal dat door de wetgever een zekere beperktheid voorzien was t.o.v. de gemeenteraadsleden (art. 18 : de gemeentelijke C.O.O. mag slechts ten bedrage van ten hoogste een derde bestaan uit gemeenteraadsleden).
De benoeming van de leden der C.O.O. (en hun plaatsvervanger(s)) moest ter goedkeuring aan de Bestendige Deputatie van Oost-Vlaanderen overgemaakt worden, gezien volgens de beschikkingen van de organieke wet van de C.O.O. aan het toezicht en de voogdij van welbepaalde autoriteiten onderworpen was.
Alvorens in dienst te treden legden de leden in handen van de burgemeester de volgende eed af : "Ik zweer de verplichtingen van mijn ambt trouw na te komen" (art. 13).
Het afleggen van de eed werd aanzien als het bewijs dat de belanghebbende het mandaat aanvaardde en dit met alle verantwoordelijkheden, rechten, plichten en bevoegdheden die er aan verbonden waren. De leden van de C.O.O. van Okegem kregen geen vergoeding voor het uitoefenen van hun mandaat.
Evenals de gemeenteraadsleden duurde het mandaat van de C.O.O.-leden normaal zes jaar. (Uitzonderingen : zie aantal periodes sedert de toepassing van de wet van 10.03.1925).

Aantal periodes sedert de toepassing der wet van 10.03.1925.

Eerste van 10.09.1925 tot 31.12.1930
Tweede van 01.01.1931 tot 31.12.1936
Derde van 01.01.1937 tot 31.12.1942 wegens oorlogsomstandigheden tot 30.06.1947
Vierde van 01.07.1947 tot 30.06.1953
Vijfde van 01.07.1953 tot 30.06.1959
Zesde van 01.07.1959 tot 30.06.1965
Zevende van 01.07.1965 tot 30.06.1971
Achtste van 01.07.1971 tot 30.06.1977 (normaal)

Door de wet van 08.07.1976 werden de C.O.O.'s omgevormd tot "Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn" (O.C.M.W.).
Door de nieuwe wet eindigden de mandaten van de C.O.O.-leden van Okegem op 31.03.1977.
Aangezien de eerste gemeenteraadsverkiezingen na wereldoorlog I plaats vonden op 24.04.1921 en de wet tot instelling van de C.O.O. maar verscheen in 1925, was er geen parallellisme tussen de gemeenteraadsverkiezingen en de verkiezing van de C.O.O.-leden.
Deze toestand werd door de gewijzigde wet op de C.O.O. na W.O. II rechtgezet (art. 9 wet van 8 juni 1945 art. 4).
Door de wet van 19.03.1953 werd zelfs de juiste datum van de verkiezing der C.O.O.-raadsleden aangegeven.
Om bepaalde situaties in de C.O.O. beter te begrijpen geven wij de politieke machtsverhoudingen weer van de verschillende gemeenteraden zoals ze gekozen werden van na Wereldoorlog I tot 1970.

1. 11.06.1921 tot 31.12.1926
   6 Christen Democraten (Daensisten) + 3 Katholieken

2. 01.01.1927 tot 31.12.1932
   5 Katholieken + 4 Christen Democraten

3. 01.01.1933 tot 31.12.1938
   5 Katholieken + 4 Kristene Vlaamse Volkspartij

4. 01.01.1939 tot 31.12.1946
   5 Katholieken + 4 Kristene Vlaamse Volkspartij

5. 01.01.1947 tot 31.12.1952
   6 Katholieken + 3 Christelijke Volkspartij

6. 01.01.1953 tot 31.12.1958
   4 Katholieken + 5 C.V.P.

7. 01.01.1959 tot 31.12.1964
   4 K.V.P. + 5 C.V.P.

8. 01.01.1965 tot 31.12.1970
   5 C.V.P. + 4 K.V.P.

9. 01.01.1971 tot 31.12.1976
   4 Lijst Gies + 5 K.V.P. (6)

Opmerking : de gemeenteraad zetelende van 01.01.1939 tot 31.12.1946 verkoos geen C.O.O.-leden.

K.V.P. : Katholieke Volkspartij
C.V.P. : Christelijke Volkspartij.

2. Verkozen leden van de C.O.O.

Periode van 10.09.1925 tot 31.12.1930 (gemeenteraad 11.07.1925)

Bruyland Adolf
Haeseleer Gabriel
Snoeck Adolf
Van der Speeten Johannes
Van Waeyenberg Alfred

Merkwaardig is dat alle leden van "Het Bureel van Weldadigheid" (de voorganger van de C.O.O.) op één na gekozen werden als lid van de nieuwe C.O.O. Alleen Frans Arents aangesteld op de gemeenteraad van 18.12.1924 (mandaateinde 31.12.1929) als lid van "Het Bureel van Weldadigheid", werd vervangen door Alfred Van Waeyenberg.

Om dit te begrijpen willen wij wijzen op het feit dat de "Christen Democraten" beter gekend als de "Daensisten" bij de eerste naoorlogse gemeenteraadsverkiezingen in de streek van Aalst-Ninove hun grootste doorbraak kenden op het vlak van de gemeentelijke politiek. In Okegem behaalden de "Daensisten" niet minder dan

6 zetels op de 9, zodanig dat ze over een ruime meerderheid beschikt.
Stelselmatig werden, na de installatie van de "Christen-Democratische" meerderheid (11.06.1921), de andersdenkende leden van het toenmalige bureel van weldadigheid bij hun mandaateinde vervangen door "Daensisten".
Gemeenteraad 24.12.1921, Romain Couck (kath.) mandaateinde 31.12.1921, vervangen door Gabriel Haeseleer (Daensist).
Gemeenteraad 18.12.1922, Modest Van der Speeten (kath.) mandaateinde 31.12.1922, vervangen door Adolf Bruyland (Daensist).
Gemeenteraad 31.12.1923, Ferdinand Baeyens, jarenlang lid (sedert 1906) en voorzitter van het bureel van weldadigheid, mandaateinde 31.12.1923, vervangen door Johannes Van der Speeten (Daensist).
In dezelfde vergadering werd het ontslagnemend lid Ferdinand Neukermans (mandaateinde 31.12.1924) vervangen door Frans Arents. Deze werd op de gemeenteraad van 18.12.1924 (mandaateinde 31.12.1929) herkozen.
Bij de installatie van de eerste C.O.O. mogen we veronderstellen dat deze samengesteld was uit 4 Daensisten en 1 lid behorende tot de Katholieke partij.
Gezien de aanduiding van de leden van "Het Bureel van Weldadigheid" niet op dezelfde wijze gebeurde als de aanduiding van de leden van de C.O.O. geven wij de laatste samenstelling weer van het bureel van weldadigheid. (G.R. 18.12.1924)

NAAM	DATUM VAN VERKIEZING	NORMAAL MANDAATEINDE
Adolf Snoeck	26.12.1920	31.12.1925
Gabriel Haseleer	24.12.1921	31.12.1926
Adolf Bruyland	18.12.1922	31.12.1927
Johannes Van der Speeten	31.12.1923	31.12.1928
Frans Arents	18.12.1924	31.12.1929

Periode van 01.01.1931 tot 31.12.1936 (gemeenteraad 03.11.1930).

Baeyens Remi
Haeseleer Gabriel
Snoeck Adolf
Straetmans Karel
Van der Meulen Victor

Van der Meulen Victor, geboren te Ninove (12.01.1873) en overleden te Okegem (18.06.1942) was gemeenteraadslid van 01.01. 1933 tot 31.12.1938, verzaakte aan zijn toegewezen mandaat als C.O.O.-lid en werd vervangen door Van de Perre J.B.
Volgens het verslag van de C.O.O. van 05.02.1931 onderwerp : "Eedaflegging en aanstelling van de nieuwe leden", was de C.O.O. als volgt samengesteld :

Baeyens Remi
Haeseleer Gabriel
Snoeck Adolf
Straetmans Karel
Van de Perre J.B.

Bij de verkiezingen van 10.10.1926 leden de "Christen Democraten" de nederlaag. Vanaf 01.01.1927 vormde de "Katholieke Partij" terug de bestuursmeerderheid (5-4). Vandaar de verdwijning van enkele "Daensisten" uit de C.O.O.

Periode van 01.01.1937 tot 31.12.1942 (gemeenteraad 16.12.1936).

Wegens oorlogsomstandigheden liep het mandaat tot 30.06.1947.

Baeyens Remi
Bryland Adolf Adriaan
Haeseleer Gabriel
Snoeck Adolf
Straetmans Karel

Ondanks het feit dat de Katholieke Partij op 09.10.1932 de verkiezingen met 5 tegen 4 (Kristene Vlaamse Volkspartij) gewonnen had werden toch op 16.12.1936 drie Daensisten als C.O.O.-lid verkozen. Dit kwam doordat Van Waeyenbergh Alfred en De Vos Gustaaf,

verkozen op de Katholieke lijst, overstapt naar de Kristene Vlaamse Volkspartij. Dit had eigenaardige gevolgen op het politieke gemeentelijk vlak. De verkozen meerderheid werd minderheid ! Gustaaf De Vos werd burgemeester en Van Waeyenbergh Alfred + De Boitselier Jan, die behoorde tot de groep van de Kristene Vlaamse Volkspartij, werden schepenen.

Door het overlijden van Bruyland Adolf (16.12.1939) werd diens opvolger Frederik Van der Speeten lid van de C.O.O. vanaf 02.02. 1940.
Gabriel Haeseleer nam op 93-jarige leeftijd, met ingang van 02.02.1940 ontslag en werd vanaf die datum vervangen door Hippoliet De Roose.
Van 02.02.1940 was de C.O.O. als volgt samengesteld :

Baeyens Remi
De Roose Hippoliet
Snoeck Adolf
Straetmans Karel
Van der Speeten Frederik

Wij mogen veronderstellen dat Straetmans Karel tijdens de oorlogsperiode niet deelnam aan de vergaderingen (laatst gekende datum 26.04.1941 tot nieuwe vermelding op 31.01.1945).
Frederik Van der Speeten, die ook schepen werd tijdens wereldoorlog II verdween definitief op 31.01.1945 uit de C.O.O. en hij werd niet vervangen.

Samenstelling C.O.O. vanaf 31.01.1945.

Baeyens Remi
De Roose Hippoliet
Straetmans Karel
Snoeck Adolf

Periode van 01.07.1947 tot 30.06.1952 (gemeenteraad 14.04.1947)

Baeyens Remi
De Saeger Petrus
Straetmans Karel
Van Nerom Jozef
Van Vaerenbergh Benoit

Bij de aanduiding der leden voor de C.O.O. in bovenvernoemde gemeenteraad bekwamen Straetmans, De Saeger en Vernaillen Gummaris 4 stemmen. De twee eersten werden verkozen verklaard.
Reden : voorrang gewezen lid C.O.O. (Straetmans) en lid van de gemeenteraad (De Saeger) - art. 11 wet van 08.06.1945 C.O.O. -

Hier heeft het oordeelkundig uitbrengen van de stemmen een doorslaggevende rol gespeeld.
De gemeenteraad bestond uit 6 leden van de Katholieke Partij en 3 leden van de Christelijke Volkspartij.
Gezien ieder lid beschikte over 3 stemmen voor de aanduiding van de C.O.O.-leden had de Katholieke Partij 3 x 6 = 18 stemmen en de Christelijke Volkspartij 3 x 3 = 9 stemmen.
Voor de aanduiding van de 5 leden was het vereiste kworum om zeker gekozen te zijn 5 stemmen (totaal aantal stemmen 3 x 9 = 27 te delen door het aantal leden 5 + 1 dus 27 : 6 = 4,5).
Het overschot voor iedere partij was :

Katholieke Partij : 5 x 3 = 15 rest 3 = 18

Crhistelijke Volkspartij : 5 x 1 = 5 rest 4 = 9

Het normale stemgedrag van de Christelijke Volkspartij was 5 en 4. Dank zij het grootste stemmenoverschot zou ze een tweede zetel in de wacht slepen. Maar door het oordeelkundig uitbrengen van de stemmen van de Katholieke Volkspartij 5 + 5 + 4 + 4 = 18 werden alle stemmen van deze partij benut en kon men rekenen op bovenvernoemd art 11 (wet 08.06.1945).
Dit onderstreept het grote belang, de mogelijkheden der stemmenverdeling voorafgaandelijk grondig te bestuderen, ook met inachtname van bepaalde voorrang der kandidaten.
Aldus bestond de C.O.O. uit 4 leden, behorende tot de Katholieke Partij en 1 lid van de Christelijke Volkspartij.
Na wereldoorlog II verdween de Crhistene Vlaamse Volkspartij (Daensisten + Vlaams Nationalisten) van het politiek toneel.
Ondanks het feit dat Jan De Boitselier (9), een der eerste Daensisten onder de benaming Vlaamse Democraten, met een onvolledige lijst een ultieme poging deed om het gehavende Daensisme nieuw leven in te blazen. Vandaar ook de grote overwinning van de Katholieke Partij bij de gemeenteraadsverkiezingen van 24.11.1946.

Vermeldenswaardig is wel het feit dat 3 leden van de uit gemeenteraad behorende tot de Katholieke Partij (Couck Romain, schepen, Asscherickx Jules en Minner Hypoliet, leden) zich kandidaat stelden op de lijst van de Christelijke Volkspartij - (Asscherickx J. en Couck Romain werden ook op die lijst verkozen).

Samenstelling C.O.O. op 27.11.1952.

Baeyens Petrus
Baeyens Remi
De Saeger Petrus
Van Nerom Jozef
Van Vaerenberg Benoit

Door het overlijden van Straetmans Karel op 15.11.1952 kwam zijn plaatsvervanger Baeyens Petrus op 27.11.1952 in de raad.

Opmerking : Na de verkiezing van Karel Straetmans tot voorzitter van de C.O.O. (zitting van 01.07.1947) nam Baeyens R. niet meer deel aan de vergaderingen. Daar hij geen ontslag nam werd hij ook niet vervangen (opvolger Van der Speeten Alfons).

Periode van 01.07.1953 tot 30.06.1959 (gemeenteraad 13.04.1953).

Baeyens Gerard
De Saeger Petrus
Van der Speeten Alfons
Van Vaerenberg Benoit
Vernaillen Gumaris

Deze verkiezing werd door de Bestendige Deputatie nietig verklaard op 08.05.1953.
Reden : openbare zitting.
Artikel 10 van de wet op de C.O.O. bepaalt dat de benoeming der leden bij geheime stemming geschiedt. De rechtspraak neemt daarbij aan dat de verkiezing moet gebeuren in geheime zitting overeenkomstig art. 71 der gemeentewet.
Op 26.05.1953 werden bovenvernoemde leden opnieuw door de gemeenteraad verkozen.
In het vijftigjarig bestaan van de C.O.O. is dit wel de meest politiek geladen periode. Enerzijds was er de zaak Baeyens Gerard

en De Saeger Petrus en anderzijds de vervanging van de ontslagnemende secretaris en ontvanger.
Door het afsterven van Van der Spiegel Achiel (03.09.1954) werd De Saeger Petrus gemeenteraadslid op 08.09.1954.
Op 01.10.1954 stierf de toenmalige burgemeester Romain Couck en werd Baeyens Gerard als gemeenteraadslid aangewezen op 07.10.1954.
Gezien de C.O.O. mag samengesteld zijn uit maximum 1/3 gemeenteraadsleden was er een gemeenteraadslid te veel. Vandaar de betwisting tussen Petrus De Saeger en Gerard Baeyens, wie moest één van beide mandaten opgeven ?
Door de toenmalige bestuursmeerderheid (waartoe Baeyens G. behoorde) werd aangedrongen op het ontslag van Petrus De Saeger.
In een vrij lakoniek briefje liet P. De Saeger weten dat hij geen afstand deed van, naar zijn mening, verworven rechten.
Door de arrondissementscommissaris, het Provinciaal Gouvernement en de toenmalige minister Leburton, waaronder de C.O.O. ressorteerde, werd P. De Saeger verzocht ontslag te nemen.
Deze instanties steunden zich op het feit dat hij de verkiezing van de C.O.O.-leden Petrus De Saeger maar 4 stemmen bekomen had en Baeyens G. 5 (art. 11 van de wet op de C.O.O.).
Zonder twijfel bezat P. De Saeger een ervaren en bekwaam raadsman (10) hij weigerde af te treden en als antwoord kreeg iedere dienst hetzelfde lakoniek briefje waarbij De Saeger weten liet geen afstand te doen van naar zijn mening, verworven rechten.
De Saeger heeft tenslotte zijn toevlucht genomen tot de Raad van State. Door dit hoge rechtsorgaan werden de verworven rechten van De Saeger erkend (arrest 4 900 - 24.01.1956), Artikel 11 der wet van 10.03.1925 luidens hetwelke de kandidaten die de meeste stemmen hebben bekomen verkozen zijn, is alleen van toepassing bij de verkiezing. Wanneer twee leden van de C.O.O. die plaatsvervangende gemeenteraadsleden zijn, aangesteld worden als werkende gemeenteraadsleden en de commissie aldus uit meer dan één derde gemeenteraadsleden bestaat, moet de onverenigbaarheid worden toegepast op het lid van de C.O.O. waarvan de aanstelling als gemeenteraadslid de meest recente is en niet op het lid dat bij de verkiezing van de C.O.O. het kleinst aantal stemmen haalde (11).
Gerard Baeyens nam als gemeenteraadslid ontslag op 25.02.1956 en

werd vervangen door Vernaillen Gumaris op 19.03.1956. Deze gaf zijn ontslag als lid van de C.O.O. (onverenigbaarheid) en werd op 09.04.1956 vervangen de De Bruyn Evarist.

Samenstelling C.O.O. op 09.04.1956.

Baeyens Gerard
De Bruyn Evarist
De Saeger Petrus
Van der Speeten Alfons
Van Vaerenberg Benoit

Alfons Van der Speeten werd bij de gemeenteraadsverkiezingen van 12.10.1958 verkozen en nam ontslag als C.O.O.-lid op 02.02. 1959 en werd op 03.06.1959 vervangen door Odilon Van der Elst. De reden van deze laattijdige vervanging kan men verklaren door het feit dat Odilon Van der Elst aanvankelijk weigerde deel uit te maken van de C.O.O.
De verkiezing van een secretaris en ontvanger op 06.06.1959 zal niet vreemd geweest zijn om Van der Elst over te halen C.O.O.-lid te worden en deel te nemen aan de stemming.

Samenstelling C.O.O. op 06.06.1959.

Baeyens Gerard
De Bruyn Evarist
De Saeger Petrus
Van der Elst Odilon
Van Vaerenberg Benoit

De Bruyn Evarist nam ontslag op 06.06.1959 en werd niet meer vervangen.

Periode van 01.07.1959 tot 30.06.1965 (gemeenteraad 06.04.1959).

Baeyens Gerard
Broekaert Marie-Germaine
De Saeger Petrus
Van der Speeten Hendrik Jozef
Van Vaerenberg Benoit

Van Vaerenberg Benoit verliet vóór de installatie van de nieuwe C.O.O. de gemeente (23.06.1959) en werd vervangen door zijn opvolger Neukermans Eugeen (G.R. 03.08.1959).

Samenstelling C.O.O. op 01.07.1959.

Baeyens Gerard
Broeckaert Marie-Germaine
De Saeger Petrus
Neukermans Eugeen
Van der Speeten Hendrik Jozef

Gerard Baeyens nam ontslag op 04.12.1961 (G.R. 12.01.1962) en werd op 13.12.1961 vervangen door Albert Heyman (G.R. 12.01.1962).

Samenstelling C.O.O. op 13.12.1961.

Broeckaert Marie-Germaine
De Saeger Petrus
Heyman Albert
Neukermans Eugeen
Van der Speeten Hendrik Jozef

Van der Speeten Hendrik Jozef verkozen bij de gemeenteraadsverkiezingen van 11.10.1964 gaf met ingang van 01.01.1965 zijn ontslag en werd vervangen door Evarist De Bruyn. Albert Heyman eveneens verkozen als gemeenteraadslid gaf ook zijn ontslag (01.01.1965) maar werd niet vervangen. (geen opvolger)

Samenstelling C.O.O. op 11.01.1965.

Broeckaert Marie-Germaine
De Bruyn Evarist
De Saeger Petrus

Opmerkelijk is de 4 C.O.O.-leden verkozen werden tot gemeenteraadslid. Voor drie leden nl. Van der Speeten Hendrik Jozef, Heyman Albert en Neukermans Eugeen (die vrij laattijdig ontslag nam op 06.03.1965 en door gebrek aan opvolger niet meer kon vervangen worden) bestond onverenigbaarheid. Vandaar dat ze moesten kiezen ofwel lid van de gemeenteraad ofwel lid van de C.O.O.

Samenstelling van de gemeenteraad bij de verkiezing van de C.O.O.-leden op 06.04.1959.

Burgemeester : Gies Albert
Schepenen : Asscherickx Jules
Van der Speeten Alfons
Leden : Vleeschouwer Albert
Van Boxtael Aimé
De Dier Cyriel
Beeckman Adolf
Nuyts Jozef
De Saeger Petrus (12)

Romain Couck, gestorven op 01.10.1954 werd als burgemeester op 23.11.1954 opgevolgd door Albert Vleeschouwer. Bij de gemeenteraadsverkiezing van 12.10.1958 was Albert Vleeschouwer uittredend burgemeester. Mevr. Gies-De Bruyn Maria, uittredend raadslid, werd op de lijst van de C.V.P. vervangen door haar echtgenoot Albert Gies, die tevens als kopman fungeerde vóór de uittredende burgemeester. Welke afspraken er waren tussen Albert Gies en Albert Vleeschouwer of in de C.V.P.-groep weten we niet en laten we ook buiten beschouwing. Feit is, A. Gies werd burgemeester en uittredend burgemeester A. Vleeschouwer vervreemde geleidelijk van de C.V.P.-groep en speelde een tijd lang "cavalier seul". Gezien de krappe meerderheid van de C.V.P. (5 tegen 4) kwam A. Vleeschouwer op de wip te zitten en kon dus in grote mate de stemmingen in de gemeenteraad beïnvloeden.

Situatie vóór de verkiezing van de C.O.O.-leden.

C.V.P.-groep 3 x 4 (leden) = 12 stemmen
K.V.P.-groep 3 x 4 (leden) = 12 stemmen
Albert Vleeschouwer 3 x 1 = 3 stemmen

Vereiste kworum om verkozen te zijn 5 (zie periode 01.07.1947 tot 30.06.1952).

Bij een oordeelkundig stemmen van beide groepen (C.V.P. en K.V.P.) was het uitgesloten dat de gebeurlijke kandidaat van A. Vleeschouwer (3 stemmen) zou verkozen worden. Aanleunen bij de een of andere groep was voor A. Vleeschouwer en zijn kandidaat dan ook de meest zekere oplossing.

Gerard Baeyens, uittredend voorzitter van de C.O.O., had bij zijn partij (C.V.P.) geen kans om herkozen te worden ondanks zijn uitdrukkelijke wens zijn mandaat te mogen hernieuwen. Vandaar zijn toenadering tot A. Vleeschouwer.
Op een uitgebreide partijraad in de zaal "Katholieke Kring" was er een strekking, gezien de partij over meerdere kandidaten kon beschikken, die een bepaalde voorkeur konden inroepen, op de volgende wijze de stemmen te verdelen : 3 x 4 = 12 stemmen (4 raadsleden x 3). Achteraf hebben bepaalde oudere leden van de K.V.P. gemeend, onder invloed van G. Baeyens en A. Vleeschouwer anders te moeten stemmen, hopende aldus de K.V.P.-positie te versterken. Ijdele hoop !
Gerard Baeyens werd C.O.O.-lid en zelfs opnieuw voorzitter, maar ... amper anderhalf jaar nadien gaf hij ontslag en werd vervangen door de vriend van A. Vleeschouwer, nl. C.V.P.-er Albert Heyman, plaatsvervanger van G. Baeyens.
De verhoopte versterkte K.V.P.-postitie in de C.O.O. ging teloor !

Periode van 01.07.1965 tot 30.06.1971 (gemeenteraad 06.04.1965)

Ardans Jan
Broeckaert Marie-Germaine
De Saeger Petrus
Van den Brande Jozef
Van Isterdael Karel

Broeckaert Marie-Germaine nam ontslag (G.R. 21.02.1966) en werd op 02.07.1966 door Paul De Saedeleer vervangen.

Samenstelling C.O.O. op 02.07.1966.

Ardans Jan
De Saedeleer Paul
De Saeger Petrus
Van den Brande Jozef
Van Isterdael Karel

Op aandringen van de hogere C.V.P.-leiding waren er reeds herhaaldelijk besprekingen geweest tussen afgevaardigden van de lijst C.V.P. en K.V.P. (gezien ook leden van de K.V.P. een

C.V.P.-lidkaart hadden). De hogere C.V.P.-leiding hoopte een zekere verzoening te bewerkstelligen.
Op de installatievergadering van de C.O.O. (05.07.1965) diende Jan Ardans als verdere poging tot verzoening, een voorstel in, om Petrus De Saeger, verkozene van de K.V.P. en oudste in dienstzijnde lid van de C.O.O. aan te duiden als voorzitter. Dit voorstel werd wel door de burgemeester A. Gies ontvankelijk verklaard maar achteraf toch verworpen. Nochtans zou dit geen precedent geweest zijn dat een lid van de minderheid voorzitter werd. Dit gebeurde reeds in zitting van 05.02.1931 waar J.B. Van de Perre (Katholieke Partij) oordeelde dat de uittredende voorzitter mocht blijven ondanks de meerderheid van de Katholieke Partij in de C.O.O.

Periode van 01.07.1971 tot 31.03.1977 (gemeenteraad 26.04.1971)

Ardans Jan
Cornelis Albert
De Saeger Petrus
Rombout Willy
Van Snickt Frans

Door het overlijden van Petrus De Saeger (26.07.1971) kwam zijn opvolger Kamiel De Saeger op 09.08.1971 in de C.O.O.

Samenstelling van de C.O.O. op 09.08.1971.

Ardans Jan
Cornelis Albert
De Saeger Kamiel
Rombout Willy
Van Snickt Frans

Na 18 jaar oppositie kon de Katholieke Volkspartij terug de meerderheid veroveren. Dit bracht ook een verschuiving mede in de C.O.O.
Voortaan zetelden 3 leden + burgemeester A. Beeckman van de K.V.P. in de C.O.O. en 2 leden van de lijst burgemeester Gies (van de C.V.P. leiding was er verbod om de C.V.P.-benaming te gebruiken).

Met deze periode eindigde ook het vijftigjarig bestaan van de C.O.O.
Door de wet van 08.07.1976 werden de C.O.O.'s omgevormd tot "Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn" (O.C.M.W.).
Tevens willen we er op wijzen dat Okegem vanaf 01.01.1977 deelgemeente werd van Ninove.
Een eeuwenlang bestaande dorpsgemeenschap werd door de fusie-wet wettelijk van de kaart geveegd !

Samenvattende tabel van de leden van de C.O.O.

Naam en voornaam	Begindatum	Einddatum
Ardans Jan	01.07.1965	31.03.1977
Baeyens Gerard	01.07.1953	13.02.1962
Baeyens Petrus	27.11.1952	30.06.1953
Baeyens Remi	01.01.1931	30.06.1953
Broeckaert Marie-Germaine	01.07.1959	02.07.1966
Bruymand Adolf Adriaan	10.09.1925	31.12.1930
	01.01.1937	16.12.1939
Cornelis Albert	01.07.1971	31.03.1977
De Bryn Evarist	09.04.1956	06.06.1959
	11.01.1965	30.06.1965
De Roose Hippoliet	02.02.1940	30.06.1947
De Saedeleer Paul	02.07.1966	30.06.1971
De Saeger Kamiel	09.08.1971	31.03.1977
De Saeger Petrus	01.07.1947	26.07.1971
Haeseleer Gabriel	10.09.1925	02.02.1940
Heyman Albert	13.12.1962	30.06.1965
Neukermans Eugeen	01.07.1959	31.12.1964
Rombout Willy	01.07.1971	31.03.1977
Snoeck Adolf	10.09.1925	30.06.1947
Straetmans Karel	01.01.1931	15.11.1952
Van den Brande Jozef	01.07.1965	30.06.1971
Van de Perre Jan Baptist	01.01.1931	31.12.1936
Van de Elst Odilon	03.06.1959	30.06.1959
Van der Speeten Alfons	01.07.1953	31.12.1958
Van der Speeten Frederik	02.02.1940	31.01.1945
Van der Speeten Hendrik Jozef	01.07.1959	31.12.1964
Van der Speeten Johannes	10.09.1925	31.12.1930
Van Isterdael Karel	01.07.1965	30.06.1971
Van Nerom Jozef	01.07.1947	30.06.1953
Van Snickt Frans	01.07.1971	31.03.1977
Van Vaerenberg Benoit	01.07.1947	30.06.1959
Van Waeyenberg Alfred	10.09.1925	31.12.1930
Vernaillen Gumaris	01.07.1953	09.04.1956

3. Indeling van de C.O.O.-leden volgens beroepsgroep.

In totaal waren er gedurende het vijftigjarig bestaan van de C.O.O. 31 inwoners die lid geweest zijn van deze sociale instelling.
De kortste periode was deze van Odilon Van de Elst 03.06.1959 tot 30.06.1959.
De langste periode is deze van Petrus De Saeger 01.07.1947 tot 26.06.1959.
Bij het bepalen van de beroepsgroepen gebruiken we eenvoudigheidshalve volgende indeling :

1. De landbouwers
   aantal : 12

2. De werknemers
   aantal : 11

   Bij de werknemers maken we geen onderscheid tussen de arbeiders - geschoold of ongeschoold - en de bedienden - lager of hoger kader.

3. De zelfstandigen
   aantal : 4

4. Het onderwijzend personeel
   aantal : 4

Algemene opmerkingen :

1. We hebben geen rekening gehouden met het al dan niet gepensioneerd zijn van de betrokkenen.

2. Vermeldingswaardig is wel het klein aantal leden van het onderwijzend personeel. Dit komt doordat ondanks het feit dat volgens art. 17 van de C.O.O.-wet er geen onverenigbaarheid bestond, de minister van Wetenschappen en Kunsten in een rondschrijven van 19.12.1925 precieze instructies uitvaardigde. Om het algemeen belang van het onderwijs te eerbiedigen werd aan de leden van het onderwijzend personeel streng verboden lid te worden van de C.O.O. der gemeente waar zij hun ambt uitoefenden zonder dat ze hiertoe voorafgaandelijk vanwege de minister toelating bekomen hadden.

3. Vanaf het in werking treden van de C.O.O. tot in 1940 waren de leden uitsluitend landbouwers !

4. Als gevolg van de evolutie der sociale wetgeving, de achteruitgang van de vroegere dominerende boerenstand kwamen wereldoorlog II meerdere leden uit andere beroepen in de C.O.O. terecht.

5. Geen enkele landbouwer was nog lid van de laatste C.O.O.

6. Onderstaande tabel geeft een algemeen overzicht, rekening houdende, met alle leden die in die bepaalde periode lid geweest zijn van de C.O.O.

Overzicht evolutie uitgeoefende beroepen leden van de C.O.O.

1ste periode : 5 landbouwers

2de periode : 5 landbouwers

3de periode : 5 landbouwers
1 zelfstandige
1 werknemer

4de periode : 4 landbouwers
2 werknemers

5de periode : 3 landbouwers
3 werknemers
1 onderwijzend personeel

6de periode : 2 landbouwers
2 onderwijzend personeel
3 werknemers
1 zelfstandige

7de periode : 1 landbouwer
2 onderwijzend personeel
1 zelfstandige
2 werknemers

8ste periode : 1 landbouwer
1 onderwijzend personeel
3 werknemers
1 zelfstandige

VOORZITTERS VAN DE C.O.O.

NAAM	PERIODE	BEROEP	DATUM GEBOORTE	DATUM OVERLIJDEN
Haeseleer Gabriel	23.01.1926 02.02.1940	landbouwer	Pamel 17.03.1846	Liedekerke 05.08.194(
Van der Speeten Frederik	02.02.1940 31.01.1945	postbediende	Okegem 25.04.1890	Okegem 05.09.1947
Baeyens Remi	31.01. 30.06.1947	landbouwer	Okegem 10.03.1875	Okegem 18.11.1963
Straetmans Karel	01.07.1947 15.11.1952	gepensio- neerde	Okegem 04.07.1872	Okegem 15.11.1952
Van Vaerenbergh Benoit	27.11.1952 30.06.1953	adj. stati- onschef	Okegem 21.09.1902	
Baeyens Joh. Gerardus	06.07.1953 13.02.1962	landbouwer	Okegem 18.04.1909	Ninove 04.08.1980
Van der Speeten H. Jozef	13.02.1962 12.03.1962	onderwijzer	Okegem 04.04.1926	
	05.06.1962 31.12.1964			
Broeckaert M. Germaine	11.01.1965 30.06.1965	onderwijzeres	Okegem 18.05.1901	Lede 21.06.1979
Van den Brande Jozef	05.07.1965 30.06.1971	bediende	Okegem 13.07.1929	
De Saeger Petrus	05.07.1971 26.07.1971	landbouwer	Pamel 20.10.1902	Gent 26.07.1971
Ardans Jan	09.08.1971 31.03.1977	leraar	Koekelberg 19.04.1922	

Opmerkingen : Voor de beginperiode nemen wij de verkiezingsdatum. Als einddatum nemen wij de overlijdensdatum, of de datum van de aanstelling van de nieuw aangeduide voorzitter.

4. Voorzitters van de C.O.O.

HAESELEER Gabriel (23.01.1926 tot 02.02.1940) (13)

Zetelde in het Bureel van Weldadigheid (voorganger van de C.O.O.) vanaf 01.01.1922 en was er voorzitter in 1924 en 1925. Hij vervving Romain Couck - mandaateinde 31.12.1921 (G.R. 24.12.1921). Onafgebroken lid van de C.O.O.vanaf 10.09.1925 tot 02.02.1940 (G.R. 11.09.1925 - 03.11.1930 - 16.12.1936).
Was haast tachtig jaar (° Pamel 17.03.1846) toen hij voorzitter werd van de C.O.O. Onafgebroken voorzitter vanaf 23.01.1926 tot 02.02.1940.

Periode 23.01.1926 -31.12.1930.

Gemeenteraad bekrachtigde benoeming van Haeseleer als voorzitter (25.01.1926).

Periode 01.01.1931 - 31.12.1936.

Geen verkiezing van voorzitter, maar het voorzitterschap wordt voorlopig overgelaten aan Haeseleer G. als zijnde voorzitter van de uitgetreden commissie en oudste lid van de huidige commissie - beraadslaging C.O.O. 05.02.1931.

Periode 01.01.1937 - 31.12.1942.

(normale te voorziene periode)
Haeseleer is met algemeenheid van stemmen tot voorzitter herkozen beraadslaging C.O.O. 07.01.1937. Gaf ontslag met ingang van 02.02. 1940 (opvolger De Roose Hip.) Gabriel Haeseleer, beter gekend als "Gabbeken", moet wel een vrij welstellend man geweest zijn, gezien hij volgens de kiezerslijst van 1895 over niet minder dan 4 stemmen beschikte (algemeen meervoudig stemrecht).
Driemaal was hij voor de Christen Democraten (de spottenderwijze genoemde Daensisten) kandidaat bij de gemeenteraadsverkiezingen op 15.10.1899 - 18.10.1903 en 20.10.1907 maar werd nooit verkozen.
Volledigheidshalve dient gezegd dat met het dan bestaande verkiezingsstelsel het voor een Christen Democraat in de toenmalige sterk gestructureerde Okegemse .katholieke gemeenschap vrij moeilijk was verkozen te worden. Slechts één man nl. Adriaan Goubert slaagde hierin dit te verwezenlijken (18.10.1903). (14)

VAN DER SPEETEN Frederik (02.02.1940 tot 31.01.1945)

Door het overlijden van Adolf Adriaan Bruyland (° Aspelare 17.11. 1865 + Okegem 16.12.1939) werd Van der Speeten Fr. lid van de C.O.O. (02.02.1940). In deze zitting, gezien het ontslag van G. Haeseleer, werd hij aangesteld als voorzitter (3 voor, 2 tegen).

Aanwezigen : 5 raadsleden + burgemeester C. De Dier. (15)
Na de bevrijding zetelde Van der Speeten niet meer in de C.O.O.
Op de vergadering van 08.10.1944 tekende R. Baeyens als d.d. voorzitter, vanaf 31.01.1945 als voorzitter.
Van der Speeten Fr. was ook sedert 01.01.1939 (G.R. 09.01.1939) gemeenteraadslid en tijdens wereldoorlog II schepen der gemeente.

BAEYENS Remi (31.01.1945 tot 30.06.1947)

Lid van de C.O.O. vanaf 01.01.1931 tot 30.06.1953 (G.R. 03.11.1930 - 16.12.1936 en 14.04.1947)
Voorzitter vanaf 31.01.1945 tot 30.06.1947-er is echter geen beraadslaging van aanstelling.
Na de verkiezing van Karel Straetmans als voorzitter in zitting van 01.07.1947 nam R. Baeyens niet meer deel aan de vergaderingen. Hij werd, gezien hij nooit ontslag nam, niet vervangen door zijn opvolger Alfons Van der Speeten.
Baeyens Remi was ook herhaalde malen gemeenteraardslid voor de Katholieke partij (van 01.01.1908 tot 31.12.1926). Als verkozen C.O.O.-lid van de Christelijke Volkspartij konden de 4 leden van de Katholieke Partij hem bezwaarlijk als voorzitter kiezen.

STRAETMANS Karel (01.07.1947 tot 15.11.1952)

Lid van de C.O.O. vanaf 01.01.1931 tot 15.11.1952 (G.R. 03.11.1930 - 16.12.1936 en 14.04.1947).
Voorzitter van de C.O.O. vanaf 01.07.1947 tot 15.11.1952.
Straetmans Karel bekwam 3 stemmen ; Van Nerom 1 en 1 blanco stem.
Uitgebrachte stemmen 5.
Aanwezige leden : 5 + burgemeester C. De Dier. (15')
Straetmans K. zal waarschijnlijk reeds ziek geweest zijn vanaf september 1951 aangezien B. Van Vaerenbergh herhaaldelijk als

d.d. voorzitter tekende in 1951 en 1952.
Opvolger C.O.O.-lid van Straetmans Karel was Baeyens Petrus.

VAN VAERENBERGH Benoit (27.11.1947 tot 30.06.1953)

Lid van de C.O.O. vanaf 01.07.1947 tot 30.06.1959 (G.R. van 13.04.1947 - 13.04.1953 - 26.05.1953 en 06.04.1959).
Verliet Okegem op 23.06.1959 en werd bij de installatie van de nieuwe C.O.O. op 01.07.1959 vervangen door Neukermans Eugeen.
Voorzitter C.O.O. ter vervanging van Straetmans K. (overleden) vanaf 27.11.1952 tot 30.06.1953.
Stemming : Van Vaerenbergh B. 3, Van Nerom 1, uitgebrachte stemmen 4.
Aanwezige leden : 4 + burgemeester C. De Dier. (15'')

BAEYENS Gerard (06.07.1953 tot 13.02.1962)

Lid van de C.O.O. vanaf 01.07.1953 tot 13.02.1962 (G.R. van 13.04 1953 - 26.05.1953 en 06.04.1959).
Voorzitter van de C.O.O. vanaf 06.07.1953 (5de periode).
Stemming : 3 voor en 2 blanco.
Aanwezige leden : 5 + burgemeester Couck. (15''')

Verkiezing op 01.07.1959 (6de periode).
Stemming Baeyens G. 3 en Van der Speeten Hendrik Jozef 3.
Gezien de uitslag der stemming diende er tweemaal gestemd. Volgens artikel 66, 6de lid van de gemeentewet, dat toepasselijk is op de C.O.O. (impliciete oplossing) blijkt dat, bij staking van stemmen bij de herstemming, de oudste kandidaat de voorkeur heeft. (Zie ook arrest nr. 9109 Raad van State d.d. 23.01.1962).
Aldus werd G. Baeyens voorzitter.
Aanwezige leden : 5 + burgemeester Gies.
G. Baeyens gaf ontslag op 04.12.1961 en werd vervangen door A. Heyman. Voor geschil De Saeger P. en Baeyens G. zie hoger - 5de periode (01.07.1953 - 30.06.1959).

VAN DER SPEETEN Hendrik Jozef (13.02.1962 tot 12.03.1962)
(05.06.1962 tot 31.12.1964)

Lid van de C.O.O. vanaf 01.07.1959 tot 31.12.1964 (G.R. 06.04.1959)
Stemming : Van der Speeten 3, De Saeger 2, Heyman A. 1.
Aantal stemmen : 6, 5 raadsleden + burgemeester Gies.
Na de stemming werd Van der Speeten aangenomen als voorzitter. Dit was fout omdat Van der Speeten niet de volstrekte meerderheid der stemmen behaalde (de helft + 1). Normaal moest men tot een herstemming overgaan tussen Van der Speeten H. J. en De Saeger P. De aanstelling van Van der Speeten als voorzitter werd vernietigd door het K.B. van 02.05.1962 nadat de heer Gouverneur reeds door een beslissing van 12.03.1962 de schorsing had bevolen.
Eigenlijke voorzitter van 05.06.1962.
Stemming : Van der Speeten 4, Heyman 1.
Aantal stemmen : 5, 4 raadsleden + burgemeester Gies (Eugeen Neukermans was afwezig).
Ontslag als voorzitter en lid (beiden gaan steeds samen) met ingang van 01.01.1965 gezien zijn aanstelling als gemeenteraadslid.
Opvolger als C.O.O.-lid De Bruyn Evarist. Hendrik Jozef Van der Speeten was gemeenteraadslid van 01.01.1953 tot 01.10.1954 en van 01.01.1965 tot 31.12.1976.
Gaf op 01.10.1954 zijn ontslag (16) omdat zijn schoonbroer Pierre De Jonge zich kandidaat stelde als gemeenteonderwijzer, deze werd ook op 07.10.1954 benoemd (17).

BROECKAERT Maria Germaine (11.01.1965 tot 30.06.1965)

Lid C.O.O. vanaf 01.07.1959 tot 02.03.1966 datum van ontslag (G.R. 06.04.1959 - 06.04.1965).
Voorzitter C.O.O. vanaf 11.01.1965 tot 30.06.1965.
Stemming : Broeckaert 3 en 1 blanco.
Aantal stemmen : 4, 3 raadsleden + burgemeester Gies.

VAN DEN BRANDE Jozef (05.07.1965 tot 30.06.1971).

Lid van de C.O.O. vanaf 01.07.1965 tot 30.06.1971 (G.R. 06.04.1965)
Voorzitter op 05.07.1965.
Stemming : Van den Brande 4, De Saeger 2.
Aantal stemmen : 6, 5 raadsleden + burgemeester Gies.

DE SAEGER Petrus (05.07.1971 tot 26.07.1971).

Lid van de C.O.O. van 01.07.1947 tot 26.07.1971 (G.R. 14.04.1947 - 13.04.1953 - 26.05.1953 - 06.04.1959 - 06.04.1965 en 26.04.1971).
Stemming : De Saeger Petrus : 5
Aantal stemmen : 5 : 4 raadsleden + burgemeester A. Beeckman.
De Saeger was ook gemeenteraadslid van 01.01.1947 tot 31.12.1952 en van 08.09.1954 tot bij zijn overlijden op 26.7.1971.
Zie ook hoger geschil : De Saeger P. en Baeyens G.

ARDANS Jan (09.08.1971 tot 31.03.1977).

Lid C.O.O. vanaf 01.07.1965 tot 31.03.1977 (G.R. 06.04.1965 en 26.04.1971).
Voorzitter vanaf 09.8.1971.
Stemming : Ardans 4, Rombout 2.
Aantal stemmen : 6, 5 raadsleden + burgemeester A. Beeckman.

De langst in dienst zijnde voorzitter was Haeseleer Gabriel : 14 jaar.
De kortste ambtsperiode was deze van Petrus De Saeger : 21 dagen.

(wordt vervolgd)

Ardan Jan

Aantekeningen.

1. Rev. Adm. 1882 p. 356 Wilequet nr. 1438 zie ook "Burgemeester, rechten en plichten" blz. 99 door Jan Crombeecke, Uitgeverij s.v. Vlieguit 22, Sint-Martens-Latem.

2. Persoonlijk Archief.

3. "Heeft de heer Burgemeester de verzekering gegeven dat de C.O.O. die kosten zoude betaald hebben dan heeft hij alleenlijk in zijnen naam gesproken, maar niet in naam der commissie, welke hij daarvoor niet geraadpleegd heeft". (Brief 15.11.1934 - C.O.O.)

4. Als voorbeelden geven we vergaderingen van 02.11.1959, 07.06.1960 en 09.02.1966.

5. "Ik kan met genoegen mededelen dat de C.O.O. U een maandelijkse steun heeft toegezegd van ....". (Brief van 04.11.1970)

6. Heemkring Okegem, annalen 1976. Overzicht van de gemeenteraadsverkiezingen van 1792 tot 1970 en van oktober 1976 als deelgemeente van Groot-Ninove, blz. 51 tot 64.

7. Zie onder 6 blz. 54.

8. Heemkring Okegem annalen 1975. "132 jaar gemeentelijk onderwijs te Okegem", blz. 54.

9. Jan Baptist De Boitselier geboren te Okegem 19.03.1869 en er overleden op 05.06.1957.
   Was een der eerste Okegemse Daensisten. Gemeenteraadslid van 11.06.1921 tot 31.12.1946. (schepen in de periode 1921-1926 en 01.01.1933 tot 31.12.1938)
   Door een samenloop van omstandigheden geraakte "De Christen Vlaamse Democratie" te Ninove plots in een stroomversnelling. Op 6 september 1891 verscheen hun eerste weekblad "Klokke Roeland". In 1893 was Frans Sterck uitgever-drukker en eigenaar van het blad.
   J.B. De Boitselier werd er drukkersgast.
   "Begin april 1893 schreef Pieter Daens naar Sterck om een

ontmoeting met de Roelanders te beleggen" (blz. 38 - Het Daensisme - K. Van Isacker S.J.).
Een eerste samenkomst had plaats op 15 april 1893, acht dagen daarna gevolgd door een tweede. "In deze tweede ontmoeting besloten de democraten een Christene Volkspartij op te richten" (blz. 39 - Het Daensisme).
Gezien de niet nader door Pieter Daens genoemde herberg gehouden werd door Hypoliet De Boitselier, broer van Jan Baptist mogen we veronderstellen dat dit gebeurde op aanwijzing van deze laatste.
(We verwijzen ook naar Heemkring Okegem - mededelingen 1977, nr. 1, blz. 15 ... café bij Hypoliet De Boitselier - auteur Eugeen Neuckermans en mededelingen 1984, nr. 1, blz 46 - samenstellingen gezin Adriaan-Lodewijk De Boitselier - Marie-Josepha Callebout - blz. 45 en 46 - auteur G. Van Herreweghen).
Deze herberg werd later aangekocht door J. Baptist.
Op 8 oktober 1895 droeg Frans Sterck de uitgave van "Klokke Roeland" over aan de N.V. Klokke Roeland. Enkele weken na de overdracht van het blad overleed hij in het ouderlijk huis te Aspelare (09.01.1896) amper 30 jaar oud.
"Na het vertrek van Sterck uit Ninove, werd Klokke Roeland tijdelijk uitgegeven door Lodewijk Lontings uit Ninove en gedrukt door Jean-Baptist De Boitselier uit Okegem" (Frans Jos Verdoodt - Het Daensimse in het arrondissement Aalst - blz. 48).
Dit drukken had voor Jan Baptist nog nare gevolgen.
Pieter Daens schreef in 1896 : "Voor twee regelkens Strijdpenning (Steunfonds) kreeg Klokke Roeland 2.200,- fr. te betalen, waarvoor Jan Boitselier (sic.) drie maanden gevang uitdeed in Oudenaarde." (zie ook Frans-Jos Verdoodt - Het Daensisme in het arrondissement Aalst - blz. 17).
Deze straf moet wel bijzonder zwaar geweest zijn wanneer men bedenkt dat onderwijzer Juliaan Van de Speeten op het einde van zijn loopbaan in 1896 slechts 1.481,- fr. wedde en 300,- fr. voor huisvesting ontving. (blz. 16 - 132 jaar gemeentelijk onderwijs te Okegem - Heemkring annalen 1975).
Dat hij later nooit burgemeester geworden is, moet waar-

schijnlijk toegeschreven worden aan bovenvernoemd feit.

10. Posthume hulde aan de toenmalige gemeentesecretaris Georgius Amandus Van Damme, geboren te Okegem 02.06.1899 en er overleden op 08.06.1977.
Secretaris van 28.07.1928 tot 13.03.1965.

11. Zie ook brochure "Vernieuwing van de Commissie van Openbare onderstand". Uitgeverij voor gemeente-administratie - Heule (zonder vermelding van jaartal) blz. 14 en 15.

12. Zie onder 6 blz. 61.

13. Haeseleer Gabriel gehuwd in 1890 met Maria Rosalia Van den Berghe vestigde zich als landbouwer in het ouderlijk huis van zijn vrouw (Kattestraat). Maria overleed op 26.01.1898. Op 23.05.1903 hertrouwde Haeseleer met Maria Elodie Segers. Deze vrij welstellende man liet in 1938 een kapel bouwen op het dorpsplein, ter vervanging van de oude dorpskapel die afgebroken werd.

14. Zie onder 6 blz. 47.

15. Wij veronderstellen dat de burgemeester C. De Dier en R. Couck niet aan de stemming deelnamen.

15', 15'' en 15'''. Idem.

16. Zie onder 6 blz. 60.

17. Zie onder 8 blz. 26.

Buiten de reeds hogervernoemde werken raadpleegden we :

"De commissie van openbare onderstand".
L. Ghijs - Uitgeverij S.V. Arbeiderspers, Brussel, 1959.

"C.O.O. - Modern sociaal dienstbetoon"
D.A.P. Sociale uitgaven, Brussel, 1965.

"De Kommissie van Openbare Onderstand"
Handleiding, Uitgeverij BIS s.v. Gent, 1965.

"De Psycho sociale werking van de C.O.O."
Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten, 1971.

"Het Daensisme" - Lode Wils
Davidsfonds Leuven.

"Priester Daens en de Christene Volkspartij 1893-1907"
Mr. Dr. H. J. Elias
S.v. Dietschland Aalst, 1940.

"De Daensistische Beweging"
Reinoud D'Haese.

"Uw gemeente na de samenvoeging"
Gemeentekrediet van België.

Notulen vergaderingen C.O.O.
Notulen vergaderingen gemeenteraad.
(Met dank aan Eugeen Neuckermans laatste eerste schepen).

DE BRANDNETEL

Kruidkunde is de oudste vorm van geneeskunde.
De wetenschap dat planten ziekten kunnen genezen zal de mens wel ingeboren zijn, want ook de dieren zoeken instinctief het kruid dat ze nodig hebben als ze iets mankeren.

Duizenden jaren lang is de geneeskunst geheel afhankelijk geweest van bloemen, planten en bomen.

Een van de redenen waarom heden ten dage een verantwoord gebruik van kruiden nog steeds te verkiezen is boven de snelwerkende middelen uit de traditionele geneeskunde is het feit dat door het verkrijgen van een minder snel resultaat het lichaam zelf ook de kans krijgt om mee te helpen bij het bestrijden van de ziekte. Dankzij die samenwerking verliest het lichaam door gebrek aan oefening zijn natuurlijk vermogen niet om zelf te genezen en bouwt een eigen weerstand op tegen ziekte.

Een kruid (of onkruid) welke, vooral in het voorjaar, onze volle belangstelling verdient is zeker wel de brandnetel (in het latijn : urtica dioica).

Men treft haar overvloedig aan op braakliggende stukken land, op vuilnisbelten, waar allerlei rommel wordt neergegooid, op begraafplaatsen, m.a.w. op gronden die veel stikstofverbindingen bevatten. Dit verklaart het hoge eiwitgehalte van de plant. Haar gehechtheid aan o.a. begraafplaatsen gaf aanleiding tot het volksgeloof dat de plant niet wijkt van de plaats waar een geheime moord werd begaan, tot dat deze aan het licht werd gebracht, hoe men ook moge trachten haar uit te roeien.

De brandnetel is rijk aan mineralen, o.a. ijzer, magnesium, kalk en kalium, alle goed voor de bloedvorming en de bloedontzuring. Mineralen verbinden nl. de giftige stoffen die het lichaam niet

langs natuurlijke weg heeft kunnen afvoeren. Na de winter zijn veel van deze stoffen in ons lichaam te vinden, vooral urinezuur, oorzaak van kwalen, zoals reumatiek, jicht, ischias en spit. De brandnetel bevat ook kiezelzuur, looitstof, glucoside en mierezuur.

Het mierezuur, een uiterst werkzame stof (eigenlijk een eiwit), bevindt zich in de brandnetel en is verantwoordelijk voor de blaasjes en de branderigheid van de huid veroorzaakt door aanraking van de brandnetel. Daarbij worden via de huid stoffen opgenomen die een weldadige uitwerking hebben op reuma, terwijl bovendien de bloedcirculatie in de huid wordt geactiveerd, en de zuren in het lichaam worden uitgedreven.

De naam vindt zijn oorsprong in het latijnse urere = branden, dat in de naam van de kleine brandnetel nog sterker tot uiting komt (urtica urens).

In de volksmond wordt de brandnetel ook wel dondernetel genoemd. Overleveringen vertellen ons dat dit gewas de bliksem aantrekt, een verhaal dat ongetwijfeld overgebleven is uit vroeger eeuwen, toen de Germanen meenden dat de brandnetel een heilige plant was gewijd aan de god Donar die op zijn vurig ros door de hemel trok en al rijdend met zijn grote hamer vonken sloeg uit de electrisch geladen wolken.

Donar was eveneens de god van het huwelijk. Het hoeft dan ook niet te verbazen dat de brandnetel als aphrodisiacum (van aphrodite, de godin der liefde) hoog aangeslagen werd.
De heilige Hildegard, abdis van het klooster van Bingen, schrijfster van belangrijke geneeskundige werken, vertelt dat brandnetelzaad dienstig was om bevallingen en menstruatie te vergemakkelijken en dat het vurig in de liefde zou maken, vooral dan gecombineerd met andere kruiden zoals ajuin, knoflook, selderij en lavas. Men wendde ze aan in de Middeleeuwse minnedranken die wijze moeders mengden voor de bruiloftsdag van hun dochters (cfr. sage van Tristan en Isolde). (Vandaar de zegswijze : "Netelvuur wekt liefdevuur").

Overvloedige brandnetelgroei op een bepaalde plaats zou wijzen op

de aanwezigheid van aardstralen.
Aardstralen ontstaan door de ontmoeting van kosmische stralen met bepaalde stoffen of situaties in de aardbodem. Zulke situaties zijn b.v. kruisingen van onderaardse wateren. Een te veel aan aardstralen verstoort de harmonie in het lichaam van levende wezens (te yang).
Op zo een plaats (waar de kosmische straling groter is dan normaal) pleegt de bliksem in te slaan (cfr. Donar). Brandnetel zou het vermogen bezitten de nadelige invloed welke uitgaat van de aardstralen gedeeltelijk te kunnen neutraliseren. Mensen die menen te wonen op aardstralen doen er goed aan brandnetel onder hun bed te leggen.

A. De Cock (1), één van de grondleggers van de wetenschappelijke beoefening van de volkskunde in Vlaanderen, schrijft in zijn boek "Volksgeneeskunst in Vlaanderen" en hij citeert een passage uit het beroemde Cruydtboek van Dodoens : "Wie brandnetels bij zich draaght met wat bladeren van Vijfvinghercruydt, die sal vry zijn van alle gheesten ende voorschijnselen, die den mensche pleghen te vervaeren : want sy benemen den mensche alle vrees, als sommighe versekeren".

Een ander citaat uit voormeld boek : "Bladeren van netelen vermeerderen het rysen van de pisse ende doen ghemackelyck water maken".

En nog : "De wortelen van de netelen bijzonder van deghene die somtyds roodt ghevonden worden gestooten zijnde, inden neuze gesteken, doen het bloedt ophouden".

En Plinius de Oudere, een confrater van Dodoens, dacht er zo over : "Voor het flerecijn in de benen dient men een heet bad te nemen en de benen gans te overnetelen".
Zoals hoger gezegd is hier het mierezuur verantwoordelijk, welke de vergiften uit het bloed via de huid verdrijft.

In de volksgeneeskunde is de brandnetel met zijn behaard voorkomen eveneens gekend als een probaat middel om de haargroei te stimuleren. De verklaring hiervoor dient gezocht in de signatuurleer,

d.i. de leer welke voorhoudt dat het voorkomen van bepaalde planten een aanwijzing vormt voor hun gebruik in de geneeskunst. Een sprekend voorbeeld : het speenkruid vertoont aan de wortel kleine knobbeltjes. Volgens de aanhangers van de signatuurleer was het speenkruid - vandaar de naam trouwens - goed om aambeien te genezen. Bijna alle kruidkundigen uit de Middeleeuwen waren aanhangers van de signatuurleer, maar ook hedendaagse vertegenwoordigers van de natuurgeneeswijze leggen verband tussen het voorkomen en de toepassing van een bepaalde plant.

Astrologisch gezien is de brandnetel met haar brandharen verbonden met de planeet Mars. (Al wat prikt, steekt of brandt behoort Mars (de god van de oorlog - cfr. Donar bij de Germanen) toe). Volgens de astrologie, zou, in analogie met de martinale kracht, deze kunnen betrekken van de brandnetel.

In de 18e eeuw werden brandnetels gekweekt : de grove vezels van de stelen werden gebruikt om stof (neteldoek) van te weven en de bladeren at men als groente.
In de IIe Wereldoorlog aten veel mensen brandnetels. Behalve de reeds aangehaalde kwaliteiten bevat brandnetel veel vitamine A en C, en werd daardoor alleen al door in kampen opgesloten oorlogsslachtoffers gezocht.

Wanneer en waar plukt men brandnetel ?
Brandnetel kan geplukt worden vanaf zijn verschijnen in het voorjaar tot het einde van de zomer, met dien verstande dat in het voorjaar de ganse plant dienstig kan zijn en naderhand alleen de jonge scheuten.

Maurice Mességué (Frankrijks beroemde genezer op basis van kruiden) verdedigt de stelling dat de geneeskundige kracht der kruiden slecht dàn optimaal is wanneer de planten op spontane wijze tot standkomen, dus geen gekweekte planten.

Sommige meer occult gerichte kruidkundigen (kosmobiologen) welke, in navolging van de antieke wijsheid de onderlinge samenhangen der dingen trachten te doorgronden, verdedigen de stelling dat er een kosmische wetmatigheid aan de basis ligt van het ontstaan van die bepaalde plant op dat bepaalde tijdstip in dat bepaald

milieu (d.i. dezelfde wetmatigheid welke de lotsverbondenheid tussen de verschillende levende wezen onderling bepaalt).

Hoe dan ook, het dient gezegd dat de planten steeds in de vrije natuur dienen gezocht te worden, ver van bebouwingen, wegen en akkers welke niet op biologische wijze worden verbouwd.

Wie bij het plukken niet de nochtans heilzame invloed van het mierezuur aan de lijve wil ondervinden beschermt zich door dragen van handschoenen. Heeft men toch het ongeluk om geprikt te worden, dan levert de natuur het medicijn : men wrijft de pijnlijke plaatsen met een gekneusd blad van de zuring, weegbree of hondsdraf welke steeds ergens in de onmiddellijke omgeving van de brandnetel voorkomen.

Hoe maakt men brandnetels klaar ?
Ze worden verwerkt in rauwkostsalade, tesamen met andere voorjaarsplanten zoals paardebloem, duizendblad, hoefblad, herderstasje, waterkers.
(De oude Romeinen deden er al voorjaarskuren mee).

Of ze worden gekookt als groente (± 15 min. zachtjes laten koken in een klein beetje water, daarna stoven in een weinig boter met kruiden en ajuin).
De smaak van de aldus bereide groente heeft iets van andijvie en spinazie.

Ook kan men er brandnetelsoep van maken (tesamen met andere groenten zoals ajuin en selder).

Ter verbetering van de gehele stofwisseling kan men thee zetten van verse of gedroogde brandnetel (20 tot 25 gr. per 1/2 l. water) tesamen met eventueel andere kruiden zoals weegbree, jeneverbes en tijm. Ook hand- en voetbaden worden aangeraden.

Voor liefhebbers van meer geestrijk nat is er nog brandnetelbier :

Ingrediënten : 4 1/2 l. brandnetels
675 gr. mout
450 gr. suiker

60 gr. sarsaparilla (wortel van een amerikaans plant)
30 gr. hop
30 gr. gist
4 1/2 l. water

Kook de brandnetels met de mout een goed half uur in de aangegeven hoeveelheid water en roer er intussen de suiker, de hop en de sarsaparilla doorheen. Laat de massa dan afkoelen tot de gist kan worden toegevoegd, waarna het fermenteringsproces zijn gang kan gaan.

En voor de kaal- of de bijna kaalhoofdigen, hierna een recept om een weelderige haarbos te verkrijgen :

Men kookt 250 gr. fijngehakte jonge brandnetel in 1/2 l. water met 1/2 l. azijn gedurende 1/2 uur, daarna zeven. De hoofdhuid inwrijven met deze vloeistof.

Tot slot alleen nog dit : brandneteigier is uitstekend geschikt om parasieten uit uw tuin te houden. Hoe gaat men tewerk ? Men vult een vat met water, voegt er een hoeveelheid brandnetel aan toe, eventueel indien ter beschikking nog paardestaart, boerenwormkruid en kamillebloemen, en laat de inhoud een paar dagen rusten. Wanneer een minder aangename geur U verwittigt dat het gistingsproces op gang is gekomen is uw natuurlijk afweermiddel klaar voor gebruik.

Tot daar over de veelzijdige brandnetel.

Wie sprak er ook weer over onkruid ?

Yvonne Vermoesen.